

Гідність у моменти, коли ми втрачаємо ґрунт під ногами

04:45. До цього моменту я жила звичайним життям. Насправді, воно було щасливим, хоча я цього не розуміла. У мене були затишний дім та чудова сім'я. Моя мама постійно намагалася знайти баланс між своєю важливою роботою та моїми змаганнями. Мій тато – мовчазний і стриманий, і жодного разу в житті не відмовив мені ні в чому. Моя бабуся – галаслива й метушлива, справжня одеська бабуся, вона, в принципі, вбачала сенс свого життя в мені. І я – відмінниця та успішна танцівниця, вчилася, змагалася, мріяла. І в єдину мить це розсипалося.

24 лютого 2022 року виявилось, що цивілізація тримається на тонкому подиху, який може розвіяти будь-яка ракета. Гідність стала розкішшю – страх і боротьба за виживання заповнили собою все. Я залишилася вдома, тоді як мої однокласники виїжджали за кордон. Вони писали про труднощі адаптації, а я щоночі здригалася від вибухів. Світ, який був таким передбачуваним, розлетівся на уламки.

Я не знала, чи буде завтра. Не знала, чи побачу ще раз свою школу, чи зможу повернутись до танців. Але найгірше було інше – відчуття безсилля. Раніше я вірила, що життя залежить від моїх рішень. Тепер же моя доля залежала від чиєїсь безжальної руки, що запускала ракети. Це було схоже на кошмар, з якого неможливо прокинутися. Навіть найпростіші речі, які раніше здавалися буденними – голоси перехожих, шум транспорту, запах випічки з сусідньої кав'ярні – зникли, наче хтось стер їх одним рухом. Натомість з'явилися нові звуки – сирени, вибухи, важкі кроки в темряві. І ще – гнітюча тиша між ними.

Через місяць такого існування я вмовила маму їхати звідси. Я не знала, що нас чекає, чи впораємося ми. Але я відчувала: якщо залишусь, то втрачу себе.

Дорога була важкою – фізично і морально. Ми їхали в нікуди. У нас не було знайомих у новій країні, не було впевненості у завтрашньому дні. Кордон, черги, валізи, незнайомі обличчя. Мені здавалося, що я залишаю частину себе на кожній зупинці, у кожному місті, що ми проїжджали. Кожен крок давався боляче, але водночас повертав хоч якусь подобу контролю. І разом із цим – гідність.

Я вирішила не гаяти жодного дня. З перших годин приїзду до Чехії почала вчити чеську мову. Просила маму знайти мені школу, навіть коли вчителі сумнівалися, що я впораюся. І я впоралася. Спочатку було страшно, незрозуміло, важко, але день за днем я будувала нове життя. Через три місяці навчання мене вже розуміли, через пів року я була однією з кращих учениць, а коли настав час вступати в гімназію – я успішно склала іспити до обох обраних мною навчальних закладів, отримавши перші рядки рейтингу.

Але головне – я знову відчула, що можу впливати на своє життя. І це найважливіше. Гідність – це не те, що можна втратити назавжди. Вона може похитнутися, але відроджується, коли ти береш на себе відповідальність. Гідність – це те, що живе в тобі, навіть коли все навколо руйнується. Вона змушує вставати, навіть якщо боляче, навіть якщо ти втомлений і спустошений. Це внутрішній голос, що не дає зламатися.

Коли я відчула, що стою на ногах, я побачила інших – тих, хто ще не міг цього зробити. Дітей, що загубилися у новій реальності. Я почала допомагати – навчала мові, підтримувала, показувала, що майбутнє є, якщо не зупинятися. Спочатку я допомагала лише кільком знайомим дітям, потім до мене почали звертатися інші українські сім'ї. Я бачила в їхніх очах той самий страх, який відчувала і я на початку. Але я знала, що страх можна подолати. Що навіть коли ти втрачаєш все – в тебе завжди залишається шанс почати спочатку.

З часом я зрозуміла: допомога – це не лише про підтримку своїх. Це про відчуття єдності, про вдячність тим, хто прийняв тебе у складний момент. Чехія дала мені можливість почати

заново, і я захотіла віддячити їй своїм способом. Тепер я не лише навчаю чеської мови українців, а й веду гурток англійської та математики для чеських дітей. Адже знання мов розширює світогляд, дозволяє побачити знайомі речі під іншим кутом. А математика – теж мова, мова логіки та точного розрахунку, універсальна мова, яка перш за все допомагає розібратися в собі. Можливо, ці діти ще не замислювалися про гідність, але впевнена в собі, освічена людина, яка керує власним життям, завжди її зберігає.

Гідність – це не просто відчуття власної цінності. Це про здатність зберігати себе, навіть коли навколо все ламається. Це про силу діяти, навіть якщо страшно. Це про людяність – про бажання підтримати інших, навіть якщо самому непросто. Гідність – це не лише внутрішня опора, а й місток, що поєднує людей. Я бачила це, коли діти, яким я допомогла, починали допомагати іншим. Ми всі вчилися жити заново, і в цьому був сенс.

Мені більше не страшно. Я знаю, що світ може зруйнуватися в одну мить, але якщо я не дозволю цьому знищити себе, то зможу відбудувати своє життя знову. А головне – допомогти зробити це іншим. Гідність – це не просто відчуття. Це вибір. І я зробила свій вибір – йти вперед, незважаючи ні на що.